

Justa Goicoechea

La primera regidora de la història de l'Hospitalet

Justa Goicoechea és el paradigma d'una generació. Filla de la immigració, dona treballadora, socialment i nacionalment compromesa, la seva història ha restat oblidada, com tantes d'altres de la no menys oblidada història d'ERC.

l'Hospitalet, en la qual arribaria a ser la cap de la secció de dones. El 1919 neix la seva única filla, i el 1927 es traslladen a viure a l'Hospitalet.

El 1928 va entrar a treballar a la fàbrica tèxtil Tintes y Aprestos S.A. Minguell, a Sants. Del 1930 fins a la fi de la Guerra Civil treballà a la fàbrica tèxtil A.Cantí, al Poble Nou, realitzant feines d'emballatge.

Compromís polític

Arran de la proclamació de la República el 1931, s'adherí a ERC i començà a militar activament a l'agrupació del barri hospitalenc de Santa Eulàlia, destacant-hi ràpidament.

En aquella època ERC en el camp de la política de la dona, es plantejava dos problemes fonamentals: aconseguir el sufragi femení i incorporar la dona al compromís polític. Aquests foren els referents de Justa Goicoechea, l'única dona que formà part de la candidatura d'ERC a l'Hospitalet a les eleccions municipals del 14 de gener de 1934.

En aquestes eleccions, ERC guanyà per majoria absoluta (5.214 vots, 50,3%, 16 regidors) davant la Lliga Regionalista (3.540 vots, 34,1%, 8 regidors). Al districte de Santa Eulàlia, pel qual es presentava Goicoechea, l'avantatge d'ERC sobre la Lliga encara fou més gran, 1.213 vots a 787.

Justa Goicoechea esdevingué així la primera dona regidora de la història de l'Hospitalet. I la primera també d'ERC que hagi estat documentada fins el moment.

L'Ajuntament electe, que es constituí l'1 de febrer, fou dissolt, per ordre militar, el 14 d'octubre, com la resta d'ajuntaments catalans, arran dels Fets d'Octubre. Alguns regidors, entre ells l'alcalde Ramon Frontera, van ser confinats al vaixell Uruguai, com ho foren el presi-

dent Companys i la resta del Govern de la Generalitat, abans de ser empresonats.

La normalitat democràtica tornà amb les eleccions legislatives del 16 de febrer de 1936, en les quals les esquerres van imposar-se per un marge ampli. Es restablí el Govern de la Generalitat i els ajuntaments electes de tot Catalunya. A l'Hospitalet el 17 de febrer, l'endemà de les eleccions, els regidors electes el 1934 que no estaven sotmesos a procediments judicials pels fets d'octubre d'aquell any, entre ells Justa Goicoechea, van tornar a constituir l'Ajuntament democràtic. Aquest govern municipal va durar fins al 31 d'octubre de 1936, en què, en plena Guerra Civil, es constituïren per decret de la Generalitat a tot el Principat els nous ajuntaments amb representants d'organitzacions populars, bàsicament ERC, UGT i CNT.

Durant tot aquest període, malgrat la seva dedicació política, Justa Goicoechea treballà sempre com a obrera a la indústria tèxtil.

Després de la guerra

A la fi de la Guerra Civil, va ser empresonada per la seva militància política. Va passar tres anys a la Presó de les Corts, en l'espera de judici. Finalment, va ser-ne absolta sense càrrecs.

Un cop en llibertat condicional, li va ser prohibit treballar fins al 1943, en què es reincorporà a la indústria tèxtil.

Està documentat que almenys fins al desembre de 1948 havia de presentar-se mensualment a la Junta Local de Libertat Vigilada.

El 1956 es jubilà. L'única activitat social en què participà després de la guerra fou la que desenvolupà al Casal dels Avis de Santa Eulàlia.

Va morir el 23 de novembre de 1973, al seu domicili del carrer Pareto, a l'Hospitalet.

Amb l'atorgació del vot a la dona, dona bo de veure com van d'aquí i d'allà les grans admiradores i àdhuc devotes confessoras del Pare Vallet i del Cardenal Segura.

No saben que fer-se. Van darrera de l'un i de l'altre, aprofitant necessitats i defallences per a posar-li al davant dels ulls una petita quantitat en metàl·lic que el dia de demà els ha d'ésser tornada per mitjà de la papereta dintre de l'urna perquè surti tal o qual diputat dels que no hi tenen a fer res en el Parlament Espanyol.

Les dones d'Esquerra ben convençudes de la tasca a accomplir no ofereixen quantitats perquè les dones vagin a votar.

Estan plenament convençudes que guanyaran la batalla pesi qui pesi i per molts diners que esmercin les dretes i per moltes almoines que escampin arreu de Catalunya.

Les dones d'esquerra sabran accomplir el seu deure el dia de les eleccions per molt que es moguin les dones del Sant Crist penjat al coll. No serà d'elles la victòria perquè les dones de E.R. de C. saben estar al costat dels seus homes en els moments de prova.

Les dones de E.R. de C. saben sobradament que les dretes no faran res de bó (si es que arribessin a governar) perquè quan han tingut el poble a les seves mans l'han fet a trossos i l'han esmicolat fent la vida impossible i ara diuen que el volen adobar com si el poble fos un ramat de béns que se'ls fes anar d'aquí i d'allà sense voluntat.

Les dones d'esquerra sabran accomplir el seu deure el dia de les eleccions per bé dels seus fills i de la Pàtria i veureu com les dones de les dretes es queden amb el Sant Crist penjat al coll i amb la ràbia al cos.

Justa Goicoechea

Aquest article fou publicat a Fortitud, el butlletí d'ERC a l'Hospitalet, el 15 de novembre de 1933.

Orígens

Justa Goicoechea i Mayayo va néixer el 4 de setembre de 1896 a Mallén, a la comarca aragonesa de las Cinco Villas. El seu pare era un republicà radical que va ser alcalde de la població, fins que hagué d'emigrar amb la família a Catalunya el 1908 a causa de les pressions dels cacics locals, que li van fer la vida impossible.

Arribada a Catalunya

La família Goicoechea-Mayayo s'instal·là a la zona de la Mare de Déu del Port de Barcelona. El pare entrà a treballar com a pesador a la pedrera del Clot de Can Tunis.

Justa Goicoechea, que només va anar a escola fins als onze anys, a l'Aragó, es va formar de manera autodidacta i va aprendre a llegir i a parlar en català fins al punt que convertí la seva llengua d'adopció en la seva llengua habitual.

El 1915 entrà a treballar a una fàbrica tèxtil. Allí va conèixer a qui seria el seu marit amb qui es casà el 1918. Aquest mateix any va començar a treballar a la fàbrica tèxtil de Can Pareto, a